

Column in Rover-tijdschrift "De Reiziger" – mei 2001

Herinneringen aan het Spijkse veer

Het veer bestond aan het eind van de jaren veertig uit een grote roeiboot met een voor- en achterplecht waarmee fietsers werden overgezet. Verder was er een kleinere roeiboot voor de voetgangers. En dan was er de grote pont die voor het zwaardere werk werd gebruikt. Deze veerpont die ongeveer 6 à 7 meter lang was, bestond uit een middengedeelte, de eigenlijke pont, met aan de voor- en achterzijde beweegbare kleppen die fungeerden als op- en afrit. De pont werd voortbewogen door middel van een staaldraad die zowel aan de Rietveldse als aan de Spijkse kant met een lier kon worden strakgedraaid.

Door wie werd het veer gebruikt? In de eerste plaats door de boeren die aan beide zijden van de Linge hun landerijen hadden. Het overzetten van koeien en schapen met de grote pont was niet zo spectaculair, al wilden de koeien als ze pas van stal kwamen nogal eens bokken. Het gebeurde wel eens dat zo'n uitgelaten koe na wat wilde sprongen in het water van de Linge belandde.... Het overzetten van paarden was een heel wat gevaarlijker karwei, soms was het enige dat hielp een baalzak over het hoofd van het paard. Het overzetten van paard en wagen was tot circa 1955 een alledaags gebeuren. Auto's reden meestal om over de Lingebrug.

Verder werd het veer gebruikt voor de Spijkse werknemers van Betondak. In de topjaren van deze betonfabriek waren er wel een paar honderd die dagelijks overgezet werden. Uiteraard werd de grote pont gebruikt. De veerman had hier overigens een makkie aan, want bij het overtrekken werd hij altijd geholpen. Er werden vaak wedstrijdjes gehouden welk ploegje het snelst de pont naar de overzijde kon trekken.

En het veer is van groot belang geweest voor de Arkelse kinderen die naar school in Spijk moesten, al hadden de veermannen niet zo voorzien op de jeugd. Ik kan me uit mijn eigen jeugd herinneren dat we nogal eens op voet van oorlog met de veerman leefden. Een prachtige kans om te laat op school te komen was als er houtvloten de Linge op kwamen. Deze houtvloten, van wel 100 meter lang, bestonden uit boomstammen die in de haven van Amsterdam uit zeeschepen waren gelost en "gevlot" werden naar de diverse houtzagerijen. Ook in Leerdam stond zo'n houtzagerij. Als er zo'n vlot langskwam kon het veer minstens een kwartier lang niet varen.

Gedurende de tijd dat Van den Berg veerman was hadden we enkele strenge winters. De Linge vroom dicht, het pontje kon niet varen en de veerman zat zonder inkomsten. Maar hij vond een oplossing: er werd een sleuf in het ijs gezaagd. En zo kon het gebeuren dat er auto's over het ijs reden, maar fietsers en voetgangers met het pontje voeren. Natuurlijk lieten de mensen toen het veer links liggen en gingen lopend over het ijs naar de overkant, maar daar moest je betalen om door het hek te mogen. Dat werd natuurlijk ruzie. Uiteindelijk werd er een tussenoplossing gevonden. De veerman maakte een zandpad over het ijs en voor de helft van de normale overzetprijs maakten de mensen hier gebruik van.

Langzamerhand was bijna al het verkeer gemotoriseerd en het scheelde niet veel of het veer was, bij gebrek aan baten, opgeheven. De diverse veerbazen zochten er allerlei bronnen van inkomsten bij, en met succes.

Het veer is nu intussen een echt toeristenveer geworden dat gerund wordt door Marie Westerbeek, die haar vader Tjibbe opgevolgd is. Er is een gezellig theehuis dat ook te huur is voor feestjes. Het veer vaart van 1 april tot 1 november. Het is leuk om een pontjes-route te fietsen en uiteraard is het Spijkse veer daarin opgenomen, evenals het Heukelumse, het Brakelse, het Loevesteinse en het Woudrichemse veer. En.... als we overvaren kunnen we ervaren hoe heerlijk het vroeger geweest moet zijn toen er nog geen auto's waren, maar iedereen nog tijd had en nog kon genieten van de alledaagse dingen.